

Súd: Okresný súd Trebišov
Spisová značka: 13C/40/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7920205136
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Franková
ECLI: ECLI:SK:OSTV:2023:7920205136.21

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trebišov v spore žalobkyne: A. B., C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XXX, XXX XX A. B. F., zast. JUDr. Tomáš Jánošík, advokát, Hviezdoslavova 1018, 075 01 Trebišov, proti žalovaným: 1. G. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, E., 2. I. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., zast. JUDr. Juraj Fúzer, advokát, M. R. Štefánika 1256/22, 075 01 Trebišov a 3. G. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/XX, K., o určenie, že vec patrí do dedičstva t a k t o

rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že do dedičstva po poručiteľke L. A., C. M., nar. XX.XX.XXXX, zomr. dňa 09.12.2019, naposledy bytom I., E. XXX/X patria nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k. ú. I. ako pozemok parcela č. 577/1 - záhrada vo výmere 248 m², pozemok parcela č. 577/2 - záhrada o výmere 248 m², pozemok parcela č. 577/3 - orná pôda o výmere 3065 m², pozemok parcela č. 577/3 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 50 m², stavba č. s. 209 postavená na parcele č. 577/6 - rodinný dom v podiele 1/2.

II. Žalobkyni súd priznáva voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

III. Žalobkyni voči žalovanému v 3. rade súd nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

IV. Štátu súd priznáva voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Podanou žalobou sa žalobkyňa domáhala, aby súd určil, že nehnuteľnosti citované vo výroku tohto rozsudku v podiele 1-ina patria do dedičstva po jej nebohej matke L. A., C. M., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX. Žalobu odôvodnila tým, že jej nebohá matka a otec žalovaných boli podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností (každý s podielom 1/2). Dňa 20.05.2015 nebohá matka zriadila závet, ktorým za jediného dediča svojho hnuťelného a nehnuteľného majetku ustanovila ju – svoju dcéru. Dňa 19.01.2019 bola svojim manželom umiestnená do zariadenia pre seniorov Seniormed n.o. Veľký Horeš a krátko na to, dňa 08.02.2019, darovacou zmluvou a zmluvou o zriadení vecného bremena č. N26/2019, spísanej vo forme notárskej zápisnice, svoj spoluvlastnícky podiel na predmetných nehnuteľnostiach darovala svojmu manželovi, otcovi žalovaných, čím sa tento stal výlučným vlastníkom nehnuteľností.

1.1. Žalobkyňa tvrdila, že napriek tomu, že bývala v zahraničí, svoju matku pravidelne navštevovala s dcérou N. O. B. tak v Obci I., ako aj v zariadení pre seniorov vo Veľkom Horeši. Už začiatkom roka 2018 spozorovala na matke čudné správanie spočívajúce v tom, že nespoznávala blízke osoby a známych, často zabúdala alebo sa správala ako dieťa. Predložila lekárske správy, ktoré vypovedali o zdravotnom stave nebohej matky v období r. 2018 až konca roku 2019 preto bola presvedčená, že jej matka v čase podpisu predmetnej darovacej zmluvy si neuvedomovala následky svojho konania, čím nenapĺňala podmienky na vykonanie právnych úkonov. V čase podpisu darovacej zmluvy trpela duševnou chorobou a jej mentálny stav jej neumožňoval, aby porozumela právnomu úkonu – darovacej

zmluve. Tvrdila, že otec žalovaných využil nepriaznivý zdravotný psychický stav jej alebo jej matky a vo februári 2019 získal jej spoluvlastnícky podiel na predmetných nehnuteľnostiach darovaním v čase, keď ona už význam svojho konania nemohla chápať.

1.2. Právny úkon – darovanie považovala za neplatný právny úkon v zmysle § 38 Občianskeho zákonníka lebo ho vykonala osoba v duševnej poruche, ktorá ju robila nespôsobilou na vykonanie takéhoto právneho úkonu. Ide o absolútne neplatný právny úkon, z ktorého nemôžu vzniknúť žiadne právne následky. Žiadala, aby súd túto skutočnosť skúmal ako predbežnú otázku a po vyhodnotení tejto predbežnej otázky konštatoval, že vzhľadom na absolútnu neplatnosť právneho úkonu nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom darovania, v čase smrti poručiťka vlastnila, preto patria do dedičstva po nej. V tejto súvislosti poukázala aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 399/12 zo dňa 16.08.2012. Poukázala aj na to, že pred podaním žaloby na súd výzvou zo dňa 24.06.2020 vyzvala otca žalovaných k vráteniu daru. Na tento list otec žalovaných nereagoval, preto podala žalobu na súd.

2. V čase podania žaloby otec žalovaných G. A. žil, a tak žaloba smerovala voči nemu. Pôvodný žalovaný G. A., nar. XX.XX.XXXX dňa XX.XX.XXXX zomrel a dedičské konanie sa po ňom viedlo na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 13D/748/2021. Na základe toho súd uznesením sp. zn. 13C/40/2020-64 zo dňa 20.07.2021 rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi žalovaného, a to žalovanými v 1., 2. a 3. rade. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 21.08.2021.

3. Žalovaní žiadali žalobu zamietnuť.

4. Žalovaný v 2. rade bol zastúpený právnym zástupcom a vo vyjadrení k žalobe zo dňa 04.10.2021 uviedol, že z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie žalobkyne na podanej žalobe žiada žalobu zamietnuť. Z rodného listu žalobkyne, ktorý pripojila k žalobe vyplýva, že poručiťka L. A. nie je matkou žalobkyne. V rodnom liste žalobkyne je dátum narodenia L. A. (predtým D.) uvedený ako 12.07.1933 ale poručiťka L. A. (predtým D.), ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX sa narodila XX.XX.XXXX. Okrem toho žiadal žalobu zamietnuť aj z toho dôvodu, že považuje darovaciu zmluvu zo dňa 08.02.2019 N26/2019, Nz 3878/19 za platne uzatvorenú. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že prepúšťacie a lekárske správy jej matky preukazujú nespôsobilosť matky na podpísanie darovacej zmluvy a že trpela duševnou chorobou, lebo v čase podpisu zmluvy trpela stredne ťažkou demenciou, toto sa nezakladá na pravde. Z prepúšťacích a lekárskeho vyšetrenia lekárov naopak vyplýva, že v čase uzatvorenia darovacej zmluvy matka žalobkyne bola orientovanou osobou, miestom i časom bez porúch výslovnosti a bez faktických porúch, bola pri objektívnom vedomí, psychicky orientovaná, s dobrým verbálnym kontaktom, odpovede boli adekvátne preto žiadal žalobu aj z tohto dôvodu zamietnuť.

5. Žalobkyňa reagovala na námietku spochybňujúcu jej aktívnu legitímáciu v tomto konaní a predložila opravený rodný list jej alebo jej matky L. A. (predtým D.) C. M. tvrdiac, že na predchádzajúcom rodnom liste, ktorý predložila k žalobe, bol dátum jej narodenia uvedený matrikou nesprávne. Matrika Mesta Trebišov vydala nový rodný list dňa 11.10.2021, v ktorom už dátum narodenia matky žalobkyne je uvedený správne na 12.07.1939, čím svoju aktívnu legitímáciu preukázala.

6. Vzhľadom k tomu, že pôvodný žalobca G. A. v priebehu konania zomrel, žalobkyňa navrhla súdu prerušiť konanie o určenie, že vec patrí do dedičstva až do právoplatného skončenia dedičského konania po poručiťkovi G. A. sp. zn. 13D/748/2021.

7. Žalovaný v 2. rade dňa 22.11.2021 oznámil súdu, že v dedičskej veci svojho nebohého otca G. A. sp. zn. 13D/748/2021 sa od konajúcej notárky JUDr. Dany Fričovej dozvedel, že poručiťka zriadil listinu o jeho vydedení na Notárskom úrade JUDr. Martina Seleckého. Oznámil súdu, že podáva žalobu o neexistencii dôvodov vydedenia. Vzhľadom k tejto skutočnosti navrhol, aby súd toto konanie do právoplatného skončenia veci o neexistencii dôvodov vydedenia prerušil.

8. Žalobkyňa podaním zo dňa 01.12.2021 oznámila súdu, že súhlasí s prerušením konania do právoplatného skončenia konania vedeného na o STV pod sp. zn. 12C/57/2021 o neexistencii dôvodov vydedenia žalovaného v 2. rade.

9. Okresný súd Trebišov uznesením sp. zn. 13C/40/2020-106 zo dňa 06.12.2021 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 12C/57/2021. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 29.12.2021.

10. Z pripojeného spisu Okresného súdu Trebišov sp. zn. 12C/57/2021 súd zistil, že v konaní o určenie, že dôvod vydedenia u žalobcu I. A. nie je daný rozhodol súd rozsudkom sp. zn. 12C/57/2021-33 zo dňa 23.02.2022, ktorým žalobe vyhovel v celom rozsahu a rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22.03.2022.

11. Vzhľadom k tomu, že dedičské konanie po poručiteľovi G. A. nebolo v tom čase ešte ukončené, aj keď teda odpadli dôvody, pre ktoré súd prerušil konanie v tejto veci, pristúpil opäť k prerušeniu konania, a to až do skončenia dedičského konania po poručiteľovi G. A. uznesením sp. zn. 13C/40/2020-117 zo dňa 07.04.2022, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 07.05.2022.

12. V priebehu konania súd zistil, že dedičské konanie po por. G. A., zomr. X.X.XXXX vedené pod sp. zn. 13D/748/2021 bolo notárom prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 13C/40/2020 na Okresnom súde Trebišov. Po tomto zistení súd pokračoval v tomto konaní ďalej.

13. Súd vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu, svedkov, znaleckým dokazovaním, listinnými dôkazmi, pripojeným spisom OS TV sp. zn. 12C/57/2021 a zistil tento skutkový stav veci:

14. Výsluchom žalobkyne súd zistil, že je dcérou L. A. (predtým D.), C. M.. V minulosti bývala spolu s matkou a starou matkou E. M. v spoločnej domácnosti v rodinnom dome v A. B. F., ktorý patril jej starej matke. Stará matka okrem jej matky iné deti nemala. Uviedla, že jej matka udržiavala dlhoročnú známosť s otcom žalovaných napriek tomu, že bol ženatý. Chodieval k ním pravidelne trikrát do týždňa. Približne v roku 1978 kúpil s jej matkou pozemok v P. I. na stavebné účely. Po smrti svojej manželky p. A. uzavrel manželstvo s jej matkou. V roku XXXX zomrela stará matka a nehnuteľnosť v A. B. F. po jej smrti užívala ona s bývalým manželom a v tom čase už jej matka a otec žalovaných budovali dom vo I. na tom pozemku, ktorý v roku 1978 spoločne kúpili. Poukázala na notársku zápisnicu N87/78, Nz99/78 zo dňa 14.02.1978, z ktorej vyplýva, že došlo ku kúpe pozemku v k. ú. I.. Táto zmluva bola uzatvorená medzi predávajúcou F. F. a kupujúcimi L. D., C. M. a G. A.. Predmetom kúpy boli nehnuteľnosti v k. ú. I. zapísané na LV č. XXX ako parc. č. 577/1 - záhrada vo výmere 248 m², parc. č. 577/2 - záhrada vo výmere 248 m², parc. č. 577/3 - záhrada vo výmere 26 árov 47 m², parc. č. 577/5 - záhrada vo výmere 26 árov 47m² v celosti. Nehnuteľnosť bola kúpená za 14.400,- Kčs. Kúpna zmluva bola registrovaná na bývalom Štátnom notárstve v Trebišove dňa 01.03.1978 pod č. R172/78. Uviedla, že jej matka uzavrela s otcom žalovaných manželstvo v roku 1988 ale ešte predtým začali spolu stavať rodinný dom na pozemku, ktorý spolu kúpili. Predložila fotografie z obdobia výstavby rodinného domu, kde ešte aj jej bývalý manžel vypomáhal a následne stavbu rodinného domu, v ktorom spoločne s otčimom bývali. Tvrdila, že s matkou mala dobrý vzťah ale vzťah k otčimovi bol zvláštny pre jeho veľmi zvláštnu povahu, nerozumeli si. So žalovanými ako nevlastnými bratmi nekomunikovala, neudržiavali žiadne rodinné vzťahy. V roku 2002 odišla do Českej republiky kde žije už 20 rokov. Uviedla, že s matkou bola v telefonickom kontakte a približne štyrikrát do roka ju navštívila v čase, keď prišla navštíviť svoju dcéru bývajúcu v Maďarsku v meste Sárospatak. Pobudla niekoľko dní, pomohla matke okolo domu. Vzhľadom k tomu, že v tom čase bola zdravá, mobilná, nebola odkázaná na cudziu pomoc. Jej zdravotný stav sa však postupne zhoršoval čo prvýkrát zistila pri návšteve v auguste r. 2017, keď sa jej matka sťažovala hlavne na spolužitie s manželom, ktoré označila za veľmi problematické. Dokonca jej povedala, že sa ho výslovne bojí. Manžel jej zakazoval mať vlastný názor, nesmela nič povedať a ona ako dcéra jej nevedela pomôcť, bola bezmocná. Už vtedy pri komunikácii s matkou zistila, že je divná, rozpráva od vecí, hovorí ako keby z cesty. Koncom r. 2017 zistila, že mama má vážne problémy s chôdzou, stabilitou, chodí o paličke, mala obmedzenú mobilitu. Rozprávala o tom, že chce zomrieť, lebo už nemá prečo žiť a opakovane sa sťažovala na manžela kvôli jeho neznesiteľnej povahe a jeho neznášanlivosti voči cudzím osobám. Tvrdila, že nikto k ním nechcel chodiť na návštevu, všetky návštevy vylúčil, správal sa k ním neslušne, preto stratila kontakt s okolím. Žalobkyňa o umiestnení matky v domove dôchodcov vedomosti nemala. Otčim to s ňou nekonzultoval a dozvedela sa to iba náhodou pri ceste vlakom na Slovensko začiatkom r. 2019. Išla ju navštíviť a bola veľmi prekvapená v akom zlom stave matku našla. Hovorila čudné veci, komunikácia s ňou bola divná.

14.1. Žalobkyňa nevedela bližšie špecifikovať matkine zdravotné problémy lebo s ňou nechodievala k lekárovi a nepoznala detailne zdravotný stav svojej matky. Vedela, že ju bolia nohy ale o lieky sa staral jej manžel preto ani toto uviesť nevedela. Napriek tomu, že badala zmenu v psychike u svojej matky nenavrhol jej návštevu lekára - psychiatra, pretože to jej manžel výslovne zakázal. Tvrdil, že sa o manželku postará sám.

14.2. Uviedla, že až po matkinej smrti zistila, že za života previedla svoj podiel na predmetných nehnuteľnostiach na manžela a iný majetok jej neostal. Dozvedela sa to iba náhodou, keď sa pokúšala zistiť na príslušných orgánoch, kedy bude dedičské konanie a vtedy zistila, že matka nemá žiaden majetok, lebo všetko už darovala manželovi. Podnikla následne právne kroky v záujme toho, aby sa zjedнала náprava a podala žalobu na súd. Chce dosiahnuť, aby majetok, ktorý darovala manželovi, bol predmetom dedičského konania po nej lebo darovaciu zmluvu považuje za podvod spáchaný na matke vzhľadom k tomu, že v čase jej podpísania nebola zdravá, trpela demenciou a tento právny úkon urobila v stave, keď nevedela rozpoznať následky svojho konania. Právny úkon považovala za absolútne neplatný.

15. Výsluchom žalovaného v 1. rade súd zistil, že jeho otec si vzal matku žalobkyne po smrti ich matky, a to s maloletou dcérou, žalobkyňou. Tvrdil, že jeho biologickí rodičia bývali v minulosti v K. ale už počas manželstva si zadovážili nehnuteľnosť vo I., a to práve tú, ktorá je predmetom sporu. Otec bol taxikár, mal pekný príjem, preto nemal problém zadovážiť si nehnuteľnosť aj mimo trvalého bydliska. Tvrdil, že po smrti matky bola nehnuteľnosť ich rodiny. Po sobášii otca s matkou žalobkyne sa zmenili vlastnícke pomery ale nevedel uviesť, na základe čoho získala matka žalobkyne spoluvlastnícky podiel na tých nehnuteľnostiach, o ktorých tvrdí, že patrili do BSM jeho rodičov. Zdôraznil, že vzťahy medzi ním a nevlastnou matkou boli dobré. Z počutia od nej vedel, že po uzavretí manželstva s ich otcom, nehnuteľnosť v A. B. F. predala a prišla bývať k otcovi do hotového domu. Peniaze, ktoré získala za predaj domu, použila na vyplatenie podielu svojej dcéry, teda žalobkyne a časť peňazí dala vnučke na byt. Tvrdil, že matku žalobkyne pravidelne navštevoval aj v čase, keď bývali s otcom vo Viničkách aj neskôr v zariadení pre seniorov. Nemal pocit, že je chorá, tobôž nie dementná alebo nepríčetná, pretože pri komunikácii s ňou nič tomu nenasvedčovalo. Od matky žalobkyne sa pri jednej návšteve dozvedel, že svoj podiel na dome prepísala na ich otca, lebo sa bála, že v prípade ak ona zomrie skôr, žalobkyňa nenechá ich otca v dome dožiť. Z počutia vedel, že v čase, keď žalobkyňa bola v nemocnici, zobrala si všetky matkine zlaté veci a po smrti ich otca pod nátlakom donútila brata G., aby jej umožnil prístup do domu, lebo si chcela zobrať určité písomnosti.

15.1. Uviedol, že pracoval v dvojtyždňových turnusoch a vždy, keď mal voľno, navštívil otca a nevlastnú matku. Pri návštevách v rokoch 2018 až 2019 nebadal u nevlastnej matky zmenu správania, stále sa zaujímal o jeho rodinu, deti, manželku, preto on si nič čudné na jej správaní nevšimol. Potvrdil, že iniciátorom umiestnenia nevlastnej matky do zariadenia pre seniorov bol ich otec kvôli jej zhoršenému zdravotnému stavu, lebo ju boleli nohy, bola obmedzená v chôdzi, nevedel uspokojiť jej hygienické potreby a bolo potrebné sa o ňu postarať, čo už sám nezvládal. Otec sa o ňu nevedel plnohodnotne postarať, a preto sa radil aj s ním ako by to spoločne vyriešili. Nakoniec sa rozhodol, že ju umiestni do domova pre seniorov. Všetky formality vybavoval brat I. a matka žalobkyne s tým súhlasila, nemala žiadne psychické problémy. Uznala otcove argumenty, ktoré ho k tomu viedli a súhlasila s tým.

15.2. Pokiaľ v lekárskejších správach matky žalobkyne bolo uvedené, že ich nebohý otec informoval lekárov o blúznivom a neprimeranom správaní manželky tvrdil, že o tom vedomosti nemal ako ani o tom, že by sedela na ceste a obchádzali ju autá, pretože o týchto veciach s ním otec nikdy nehovoril.

15.3. Vzhľadom k tomu, že sa až v priebehu konania dozvedel, že ich otec s matkou žalobkyne v roku 1978 kúpili pozemok vo I. poukázal na to, že ich matka zomrela XX.XX.XXXX a ich otec sa oženil v auguste 1988. Teda v čase kúpy pozemku v roku 1978 bol ešte ženatý a tvrdil, že dom vo I. staval s ich nebohou matkou, preto tento dom považuje za vlastníctvo ich rodiny.

16. Výsluchom žalovaného v 2. rade súd zistil, že nemá vedomosti o tom, ako matka žalobkyne získala spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti, ktorá je predmetom sporu. Otec im o svojich majetkových záležitostiach nerozprával a oni sa o jeho majetok nikdy nezaujímal, a to ani v čase, keď žil s ich matkou. Tvrdil však, že ide o spoločný majetok, ktorý nadobudol ešte za života ich nebohej matky počas trvania ich manželstva.

16.1. Uviedol, že aj keď mal trvalé bydlisko v K., dlhé roky žije vo I.. Jeho nehnuteľnosť je vzdialená od rodičovského domu asi na 250 metrov, preto bol v dennom kontakte s otcom a jej manželkou, navštevoval ich, pomáhal im, nosil im stravu, staral sa o nich, preto nesúhlasil so žalobkyňou, lebo jej matka bola psychicky zdravá do poslednej chvíle svojho života. Pripustil, že v istom období mala obmedzenia týkajúce sa chôdze, boleli ju nohy, bola silnejšia, a preto ju už bolo potrebné sprevádzať aj na záchod a z hľadiska hygieny potrebovala fyzickú pomoc, ktorú jej otec nedokázal zabezpečiť

16.2. Poukázal na to, že žalobkyňa ju nenavštevovala, nestarala sa o ňu, neopatrovala ju, ani túto pomoc nezabezpečila prostredníctvom inej osoby. Bolo potrebné situáciu riešiť, a tak otec dospel k rozhodnutiu, že manželku umiestni do zariadenia, s čím ona súhlasila. Žila tam iba krátko ale príčinu jej smrti uviesť

nevedel. Tvrdil, že ju navštevoval aj v zariadení pre seniorov, normálne s ním komunikovala, pamätala si na veci, zaujímala sa o členov rodiny, hoci v poslednom čase už niekedy zabúdala. Nevedel o tom, či v poslednom období svojho života mala psychické problémy, ktoré by súviseli s jej dezorientáciou, blúznením alebo inými problémami.

16.3. Žalovaný vedel o tom, že v minulosti došlo k uzatvoreniu darovacej zmluvy, neplatnosť ktorej žalobkyňa napáda v konaní na súde. Sám priviezol otca do domova seniorov, ktorý zabezpečil notára lebo jeho manželka sa rozhodla darovať mu svoj podiel na predmetných nehnuteľnostiach. On nebol osobne prítomný, keď na uzatvárala darovacia zmluva lebo notár s jeho prítomnosťou nesúhlasil ale čakal na otca a potom ho odviezol domov. V ten deň s ňou priamo neprišiel do styku ale týždeň predtým ju navštívil, dožadovala sa koláčov, ktoré mala rada a javila sa absolútne v poriadku.

16.4. Z jeho výpovede vyplynulo, že vzťah medzi ním a otcom nebol najlepší, pretože mal svojskú povahu, bol ku všetkým odmeraný. Čokoľvek robili, nič nebolo otcovi dosť dobré ale tvrdil, že on sa tak správal ku každému aj k svojej manželke.

17. Výsluchom žalovaného v 3. rade súd zistil, že jeho vzťah s otcom nebol najlepší, pretože mal veľmi prísnu povahu, bol odmeraný a správal sa tak ku všetkým členom rodiny. Napriek tomu s ním udržiaval kontakt, navštevoval ho aj v čase, keď žil so svojou druhou manželkou. V poslednom období mal s ňou problémy, bola obmedzená v pohybe, otec ju musel zdvíhať, čo už nezvládal a vybavovali pre ňu invalidný vozík. Nakoniec ju umiestnili v zariadení pre seniorov. Pri jednej návšteve mu otec povedal, že mu manželka darovala polovicu z domu a že už všetko vlastní sám.

17.1. Ani tento žalovaný nevedel uviesť ako získala matka žalobkyne podiel na nehnuteľnostiach, ktoré neskôr darovala ich otcovi.

17.2. Tvrdil, že otca a nevlastnú matku z počiatku navštevoval pravidelne, neskôr asi raz do mesiaca a keď už bola matka žalobkyne umiestnená v zariadení pre seniorov, aj tam za ňou chodil na návštevu. Dvakrát bol sám a asi päťkrát za prítomnosti otca. Pri návštevách ho spoznala a nebadal žiadnu zmenu správania u nej. Nemala v jeho prítomnosti halucinácie.

17.3. Uviedol, že sa o otca a jej manželku staral, nosil im obedy asi rok a pol ale otec si to nevážil, od otca neočakával nič keďže im vyhlasoval, že od svojich rodičov nič nedostal, preto ani jeho synovia nemajú od neho čakať nič. Žalovaný v 3. rade uviedol, že napriek tomu, že ho otec vydedil, nepodal žalobu o neplatnosť vydedenia na súd. Otcovu vôľu rešpektuje.

18. Právny zástupca žalobkyne tvrdenia uvádzané žalovanými ohľadom toho, že predmetná nehnuteľnosť patrí do BSM ich biologických rodičov považoval za nepravdivé. Zdôraznil, že matka žalobkyne a otec žalovaných nadobudli nehnuteľnosť – pozemok v roku 1978 v čase, keď manželstvo otca žalovaných ešte trvalo. Počas trvania jeho manželstva začal na tomto pozemku stavať s matkou žalobkyne rodinný dom. Výstavbu domu spoločne financovali, o tom svedčí aj ich spoločná žiadosť z roku 1978, ktorou na Okresnom národnom výbore v Trebišove, odbore výstavby žiadali o vyňatie tohto pozemku a zmeny bonity pozemku na stavebný pozemok na účely výstavby garáže a chaty, lebo nemohli vo vinici postaviť v tom čase rodinný dom bez takéhoto úradného povolenia. Stavebným povolením nedisponujú ale spoločne požiadali o kolaudáciu nehnuteľnosti v roku 1979. Na preukázanie svojho tvrdenia predložil súdu kópiu žiadosti, ktorú posielal G. A. dňa 22.11.1978 na Okresný národný výber Trebišov, kde žiadal o zmenu kultúry pozemku, a to parc. č. 577/1, 577/2, 577/3 na LV č. XXX v Obci I. ako aj kópiu žiadosti na prevedenie kolaudácie zo dňa 14.04.1979, ktorú doručovali na odbor výstavby ONV v Trebišove. Tieto listinné dôkazy preukazujú to, že nehnuteľnosť staval spolu v matkou žalobkyne.

19. Žalovaný v 2. rade podaním zo dňa 24.10.2022 predložil súdu listinné dôkazy, a to: sobášny list č. 54/2022 zo dňa 19.08.2022, ktorým preukazuje, že dňa 29.05.1954 jeho rodičia G. A. a Q. A., C. F. uzavreli manželstvo, úmrtý list Q. A. č. 978/2022 zo dňa 19.08.2022, ktorým preukazuje, že jeho matka Q. A., C. F. zomrela dňa XX.XX.XXXX v Trebišove, rozhodnutie Štátneho notárstva Trebišov sp. zn. D982/87 zo dňa 23.12.1987, ktorým preukazuje, že po jeho matke Q. A., C. F. sa viedlo dedičské konanie, predmetom konania neboli pozemky ani dom, ktorý je predmetom tohto konania. V dedičskom konaní boli prejednané iba nehnuteľnosti v k. ú. K., predložil ďalej sobášny list zo dňa 13.08.1988, ktorým preukazuje, že jeho otec G. A. uzavrel manželstvo s L. D., C. A..

20. Žalobkyňa podaním zo dňa 25.10.2022 zdôraznila, že z článku I. bod 1 Darovacej zmluvy zo dňa 08.02.2019 vyplýva, že matka žalobkyne bola podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti - rodinného domu č. s. 209 (vrátane všetkých súčastí a príslušenstva) postaveného na parc. č. 577/6 s pozemkami – parc. č. 577/1, parc. č. 577/2, parc. č. 577/3, parc. č. 577/6 v Obci I., ktorá je zapísaná na LV č. XXX

k. ú. I. v spoluvlastníckom podiele 1-ina. Túto darovaciu zmluvu na znak súhlasu podpísal obdarovaný – otec žalovaných. Poukázal na LV č. XXX, ktorý tvorí prílohu žaloby, z ktorého vyplýva, že pôvodný žalovaný G. A. nadobudol jeden zo spoluvlastníckych podielov 1-inu práve titulom darovacej zmluvy zo dňa 08.02.2019 uzavretej s matkou žalobkyne. Ak by nedošlo k podpísaniu darovacej zmluvy zo dňa 08.02.2019, na LV č. XXX by v časti B2 ako vlastníčok bola uvedená naďalej matka žalobkyne. Otec žalovaných vlastnícke právo matky žalobkyne k predmetným nehnuteľnostiam nespochybnil, inak by darovaciu zmluvu dňa 08.02.2019 nepodpísal. Jej podpísanie potvrdzuje to, že vlastnícke právo matky žalobkyne v čase darovania uznal. Poukázal na kúpnu zmluvu spísanú vo forme notárskej zápisnice č. N87/78, Nz 99/78 zo dňa 14.02.1978, na základe ktorej nadobudla matka žalobkyne spolu s otcom žalovaných pozemky do podielového spoluvlastníctva, pričom podiely boli rovnaké. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 70 ods. 1 z.č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v platnom znení, v zmysle ktorého údaje katastra uvedené v § 7 sú hodnoverné ak sa nepreukáže opak. Zároveň v tejto súvislosti poukázal aj na rozsudok NS SR sp. zn. 5Sžo 231/2010 zo dňa 25.08.2011, podľa ktorého „Kataster nehnuteľností sa spravuje domnienkou hodnovernosti zapísaných údajov, tzn. že údaje katastra uvedené v § 7 katastrálneho zákona sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak (§ 70 ods. 1 katastrálneho zákona)“.

V nadväznosti na vyššie uvedené zdôraznil, že darovacia zmluva zo dňa 08.02.2019 je dôkazom toho, že daryňa bola podielovou spoluvlastníčkou predmetu daru, inak by nebol obdarovaný zapísaný na liste vlastníctva ako vlastníčok titulom V160/2019 – darovacia zmluva a zmluva o zriadení vecného bremena N26/2019 zo dňa 08.02.2019 – 90/19, a doteraz žalovaní nepreukázali opak, preto musí platiť (hodnoverný) zápis z katastra nehnuteľností (aj pre súd). Žalobkyňa v konaní preukázala titul nadobudnutia pozemkov, ktoré boli predmetom daru, a to predložením kúpnej zmluvy N80/78, Nz 99/78 zo dňa 14.02.1978 a na liste vlastníctva bola matka žalobkyne zapísaná ako podielové vlastníčka aj rodinného domu. Keďže v konaní opak preukázaný nebol, je potrebné vychádzať z tohto hodnoverného zápisu v katastri nehnuteľností. Nad rámec všetkého zdôraznil, že žalobkyňa predložila žiadosť o prevedenie kolaudácie zo dňa 14.04.1979, z ktorej vyplýva, že o skolaudovanie stavby žiadali matka žalobkyne a otec žalovaných spoločne. Žalobkyňa týmto podaním oznámila súdu, že ak súd nepovažuje za postačujúce lekárskej správy na preukázanie duševnej poruchy darujúcej, t.j. matky žalobkyne, súhlasí s nariadením znaleckého dokazovania, aby duševný stav matky žalobkyne v čase uzavretia darovacej zmluvy bol podrobený znaleckému skúmaniu.

21. Žalovaný v 2. rade podaním zo dňa 29.11.2022 predložil súdu rozhodnutie Obce Viničky zo dňa 01.10.2003 č. 17/2003 o určení súpisného a orientačného čísla a notársku zápisnicu N80/78 zo dňa 14.02.1978, na základe ktorej došlo ku kúpe pozemku, na ktorom stojí predmetný dom, ktorý bol taktiež predmetom darovania. V súvislosti s rozhodnutím obce o určení súpisného a orientačného čísla domu je pre žalovaného v 2. rade nepochopiteľné to, že žiadateľom podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia bola reformovaná cirkev ale ako stavebník vo výroku sú uvedení G. A. a L. D.. Právne bol dom v podielovom spoluvlastníctve G. A. a L. D. v podiele 1-ina pre každého z nich.

22. Výsluchom svedkyne O. O. súd zistil, že o umiestnení matky žalobkyne v domove dôchodcov vedela preto, lebo v rovnakom čase bola v tomto zariadení umiestnená aj jej svokra, ktorú pravidelne navštevovala. Pri návštevách svojej svokry navštívila aj matku žalobkyne pani Icu, ktorú takto familiárne volali. Pani Ica bola bývalá svokra jej brata, preto ju dobre poznala. Svedkyňa tvrdila, že pri týchto návštevách ju vôbec nespoznala. Prihovárala sa jej, dotkla sa jej pleca ale ona vôbec nevedela kto je, nepoznala ju. Začiatkom februára 2018 zistila, že je už ležiaca. Prišla ju navštíviť ale pani Ica ju absolútne nespoznala. Informovala sa od personálu a sestričiek, prečo leží a prečo je pripútaná k lôžku. Zistila, že si to vyžaduje jej zdravotný stav. Pri pokuse o komunikáciu s ňou bola vraj agresívna, nadávala, hrešila. Tvrdila, že svoju svokru navštevovala spolu s dcérou, vnučkou a manželom ale ani tieto osoby pani L. A. nespoznala. V jednom prípade ju sprevádzal aj brat, ktorý bol bývalým zaťom L. A. ale ani jeho nespoznala. Podľa svedkyne pri porovnaní zdravotného stavu L. A. so zdravotným stavom jej svokry bolo evidentné, že L. A. je agresívnejšia, dementnejšia, nebola orientovaná a nepoznala ľudí.

23. Svedok I. B., bývalý manžel žalobkyne potvrdil, že napriek rozvodu so žalobkyňou, ktorý bol v roku 1988, udržiaval kontakt s nebohcou svokrou L. A.. Stretávali sa hlavne u jeho dcéry, keď vnučka mala sviatok a chceli to spolu osláviť. Svedok vedel o tom, že L. A. trpela demenciou, často hovorila od veci a zmenu v jej zdravotnom stave bádala od roku 2017, 2018. Chodieval ju navštíviť v hospici vo Veľkom Horeši lebo sa dopyčul, že ju tam otec žalovaných umiestnil. Priniesol jej teplé oblečenie, lebo to potrebovala. Pri návštevách sa s ňou rozprával ale ich komunikácia bola od veci. Stále si myslela, že

je doma vo I. a nevedomovala si momentálny stav, teda že je v zariadení. Svedok ju navštívil tri alebo štyrikrát. Chodieval do tohto zariadenia, lebo jeho sestra tam navštevovala svoju svokru, a tak chodievali spoločne na návštevu. Pri týchto návštevách konštatoval, že zdravotný stav L. A. sa postupne zhoršoval. Uviedol, že L. A. navštívil v januári 2019, kedy bola umiestnená v zariadení vo V. Horeši a následne po týždni opäť ju navštívil.

Z výpovede tohto svedka vyplynulo, že manželstvo so žalobkyňou uzatvoril v roku 1981. Bývali v A. B. F. a už na jar toho istého roku boli vybudované základy a pivnica rodinného domu vo I.. Neskôr ťahali múry. Dom bol dokončený asi o dva roky na to. Tvrdil, že svokra peniaze mala a dom stavala spolu s otcom žalovaných. Dohoda bola zrejme taká, že každý bude vlastníť jednu polovicu z tejto domovej nehnuteľnosti. Matku žalovaných nikdy nevidel, nepoznal ju a nevedel, či mala vedomosti o tom, že jej manžel počas manželstva stavia rodinný dom s inou ženou.

Svedok po nahliadnutí do fotodokumentácie z č.l. 180 potvrdil, že sa na nej nachádza rozostavaný rodinný dom v Obci I.. Potvrdil, že na fotografii je aj on, pretože sa na stavbe rodinného domu osobne podieľal.

24. Výsluchom svedkyne O. R. súd zistil, že je sesternicou žalobkyne, teda matka žalobkyne bola jej príbuzná. V minulosti sa často vídali, stretávali ale neskôr, keď sa vydala za otca žalovaných, ich návštevy sa minimalizovali, lebo nový manžel nebol nadšený z toho, že udržiava kontakt s príbuznými z prvého manželstva. Potvrdila, že v čase, keď bola matka žalobkyne umiestnená v hospici vo V. Horeši jej telefonovala žalobkyňa, ktorá sa o tom dopytala a išla matku navštíviť. Išla s ňou do zariadenia aj ona. Bolo to začiatkom roku 2019, v januári. Obe boli zronené a nešťastné, lebo ich pani L. A. už nespoznala. Nespoznala ani vlastnú dcéru a svedkyňa sa pýtala, kto to je. Pri tejto návšteve hovorila nesúvisle, nesúrodo. Spomínala dávne časy a jej vety nedávali žiaden význam. Svedkyňa ju opakovane navštívila na jar roku 2019 s jej vnučkou N. O.. Vtedy už ležala, vnučka ju kýmila zákuskom ale L. A. na to už nereagovala, nepoznala ich, bola pri vedomí ale nepoznala ich. Bolo to asi vo februári 2019.

25. Výsluchom svedkyne O. A. súd zistil, že v minulosti pracovala ako administratívna pracovníčka v domove dôchodcov Seniormed vo Veľkom Horeši, v tom čase tam bola umiestnená aj L. A.. Poznala žalovaného v 2. rade a vedela, že je to jeho príbuzná. Stretávali sa v zariadení na chodbách dosť často, raz do týždňa niekedy až trikrát do týždňa, viedli krátky rozhovor. L. A. bola v zariadení umiestnená na odporúčanie neurológa MUDr. Czokolyho. Z toho usúdila, že musela mať ochorenie neurologického charakteru. Z výpovede svedkyne vyplynulo, že rodina po nej posielala balíčky pre L. A. aj pred Vianocami roku 2018. Darčekom sa potešila, poďakovala sa a vedela, že budú sviatky. Pri týchto návštevách sa aj krátko porozprávali. Vedela od koho balíčok dostala. Svedkyňa nemala vedomosti o tom, aké lieky užívala L. A. a nepôsobila na ňu tak ako by mala problémy po psychickej stránke. Zdalo sa jej, že v tom čase bola schopná disponovať so svojim majetkom. Z výpovede svedkyne vyplynulo aj to, že o spísaní darovacej zmluvy L. A. v zariadení Seniormed vedomosti nemala. Pred Vianocami roku 2018 bola vraj chodiacou pacientkou ale jej zdravotný stav začiatkom roka 2019 posúdiť nevedela.

26. K výpovedi tejto svedkyne sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá poukázala na to, že pred Vianocami roku 2018 jej matka ležala v nemocnici v Trebišove, preto svedkyňa nehovorí pravdu, nemohla pre mamu niesť balíčky pred Vianocami r. 2018 lebo v tom čase v zariadení vôbec nebola.

27. Právny zástupca žalobkyne v súvislosti s výpoveďou svedkyne poukázal na to, že L. A. bola umiestnená v zariadení Seniormed od 19.01.2019, preto jej nemohla svedkyňa niesť darčeky na Vianoce koncom roka 2018.

28. Výsluchom svedka JUDr. Rastislava Demetera, bývalého notára so sídlom Notárskeho úradu v O. M., ktorý spísal vo forme notárskej zápisnice darovaciu zmluvu medzi právnymi predchodcami strán sporu, po zbavení povinnosti mlčanlivosti právnymi nástupcami zmluvných strán súd zistil nasledovne: 28.1. Svedok uviedol, že obvyčajne pri spísaní notárskej zápisnice, pri ktorej má dôjsť k darovaniu, na základe ktorej sa zbavuje nehnuteľnosti darca a ide o staršieho človeka sa pýta, či súčasťou darovacej zmluvy má byť aj zriadenie vecného bremena, obvyčajne to starí ľudia chcú. Svedok daryňu predtým, než podpísala notársku zápisnicu nevidel, nepoznal a nevedel povedať, či L. A. vedela dopredu, že niečo také sa chystá, lebo tento právny úkon si u neho objednal jej manžel so synom. Svedok tvrdil, že pred podpísaním darovacej zmluvy L. A. neprečítala celú darovaciu zmluvu slovo za slovom, ale pred podpisom ju detailne informoval čo je obsahom zápisnice. Vysvetlil jej, že ide o darovanie, kto daruje, čo

je predmetom darovania, čo je súčasťou darovacej zmluvy a všetko čo z obsahu tejto notárskej zápisnice vyplynulo jej bolo predostreté.

28.2. Notár zdôraznil, že pred podpisom darovacej zmluvy neskúmal duševný stav darkyne lebo vychádzal zo svojho vnútorného pocitu, ktorý mal pri prvom stretnutí z komunikácie s ňou, z jej komunikácie s manželom a z okolností, ktoré v tom momente sa tam odohrávali a tak tomu je pri 95 % všetkých právnych úkonoch, kde notár spisuje notársku zápisnicu.

29. Výsluchom svedka R. K. súd zistil, že rodičov strán sporu poznal lebo žije v Obci I., často ich navštevoval, pomáhal im okolo domu, pretože boli starí a bezvládni. Pri návštevách sa rozprávali o rôznych osobných a rodinných veciach. Po umiestnení L. A. v domove seniorov ju navštívil spolu so svojim nadriadeným, žalovaným v 2. rade asi dvakrát, bolo to začiatkom roka 2019. Rozprávali sa spolu o rôznych veciach, vypytovala sa na jeho rodinu, na deti, na známych. Komunikácia bola podľa svedka absolútne v poriadku. L. A. bola pri zmysloch, hovorila súvisle, zrozumiteľne. Pred ním sa však nezmieňovala o svojom úmysle previesť majetok na manžela. Okolnosti uzavretia darovacej zmluvy svedkovi známe neboli. Nemal vedomosti o tom, či L. A. užívala lieky, keď bola umiestnená v zariadení pre seniorov. V domove seniorov bola umiestnená, pretože bola chorá, boleli ju nohy ale o iných chorobách vedomosti nemal.

30. Výsluchom svedka K. S. súd zistil, že matku žalobkyne osobne poznal. Bola to nevlastná babka jeho manželky a nevlastná mama jeho svokra, žalovaného v 2. rade. Svedok napriek tomu, že má trvalý pobyt v K., s manželkou býva v Obci F. D., ktorá je vedľajšou dedinou. F. I. a F. D. je malá vzdialenosť, preto veľmi často chodievali navštevovať L. A. v čase, keď ešte bývala vo Viničkách. Zabezpečovali jej lieky, pomáhali vo všetkom. Niekedy jej priniesli aj stravu. Boli často v kontakte. V poslednom období, keď bývali spolu s manželom vo Viničkách, bolo potrebné sa o nich starať, lebo boli v pokročilom veku a mali zdravotné problémy, ale manžel starostlivosť o manželku už nevládal preto ju umiestnil do zariadenia pre seniorov. Svedok tvrdil, že spolu s manželkou babku navštevovali aj v tomto zariadení. Pri návštevách sa mu zdala v poriadku. Nehovorila o svojom úmysle uzatvoriť darovaciu zmluvu a previesť svoj majetok na manžela. Pri návštevách v zariadení sa informovala o kauze svedkovho otca, ktorá bola medializovaná. Vedela, že majú vinárstvo, že jeho otec má problémy a chcela vedieť, ako sa tá kauza vyvíja. Hovorila skôr o veciach rodinného charakteru. Pri týchto návštevách nezistil, že by L. A. bola v zlom zdravotnom stave, resp. že by bola dezorientovaná, blúznila by alebo by hovorila nezrozumiteľne. Všetci čo ju dobre poznali vedeli, že má svojskú povahu, veľmi rada a veľa hrešila ale oni to v rodine akceptovali. Svedok nemal vedomosti o tom, na čo sa liečila, aké lieky užívala, aké zdravotné problémy mala, pretože to všetko riešil jeho otec. Svedok nemal vedomosti o tom, že jej diagnostikovali Alzheimerovú chorobu a Alzheimerovú demenciu.

31. Z potvrdenia Seniormed, n.o. Veľký Horeš zo dňa 30.01.2023 (č.l. 295) súd konštatuje, že L. A. bola umiestnená v tomto zariadení od 19.01.2019 do 11.12.2019. V tomto období sa jej poskytovala sociálna služba pobytovou formou celoročne. Úhrady za sociálnu službu a lieky hradil mesačne manžel menovanej ako aj všetky záležitosti týkajúce sa pobytu pani L. A. boli konzultované s jej manželom.

32. Z oznámenia ošetrojúceho lekára L. A., F. F. I., konateľky MED-OPTI s.r.o. Kráľovský Chlmec zo dňa 08.02.2023 (č.l. 302) súd konštatuje, že zaslala lekársky nález zo dňa 15.02.2019 vypracovaný neurológom MUDr. Vojtechom Czokolyom o zdravotnom stave L. A.. Zároveň predkladá interný nález Nemocnice s poliklinikou n.o. Kráľovský Chlmec vypracovaný MUDr. Anikou Oroszovou dňa 31.10.2019. Konštatuje, že v zdravotnej dokumentácii nebohej L. A. sa nenachádzajú iné lekárske nálezy z roku 2019, ktoré by preukázali zdravotný stav pacientky. Menovaná bola hospitalizovaná v NsP n.o. Kráľovský Chlmec na internom oddelení v roku 2019 a 2018.

33. Z lekárskej správy F. Q. P., lekárky internej ambulancie B. B. Kráľovský Chlmec zo dňa 31.10.2019 vyplýva, že objektívne bola pacientka normostickej postavy, bez ciamózy, mala spomalené psychomotorické tempo, dezorientovaná miestom, v aktívnej sediacej polohe, neschopná chôdze, bola afibrilná.

34. Zo správy MUDr. Vojtecha Czokolyho, neurológa Medicentrum Lipa s.r.o. Kráľovský Chlmec zo dňa 15.02.2019 (č.l. 305) vyplýva, že pacientka bola v tom čase už ležiaca. Komunikácia s okolím bola veľmi defektná, mala úplne spomalené psychomotorické tempo. Pacientka bola ležiaca. V závere správy sa konštatuje, že ide o dementný syndróm ťažkého stupňa zmiešanej etiolo DAT a vaskulárna

etiolog. st.p.NCMP s ľavostrannou hemiparezou, úplná inkontinencia III. stupňa. Pacientka bola v plnom rozsahu odkázaná na starostlivosť druhej osoby, vhodná k pobytu v zariadení sociálnej starostlivosti, odkázaná na starostlivosť druhej osoby.

35. Súd nariadil znalecké dokazovanie z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria a určil znalkyňu F. S. D., H., ktorej uložil, aby posúdila, či:

- v čase uzavretia darovacej zmluvy a zriadení vecného bremena N26/2019 zo dňa 08.02.2019 trpela daryňa L. A., C. M., zomr. XX.XX.XXXX duševnou poruchou. Ak áno, ako sa toto ochorenie prejavuje a aké má príznaky,
- ak trpela v tom čase duševnou poruchou, či bola schopná posúdiť následky svojho konania (zmysel darovania, vecného bremena, to že sa zbavuje majetku bez finančnej náhrady a práva doživotného a bezplatného bývania v nehnuteľnosti),
- či je použiteľná a platná norma v tabuľke na čl. 9 spisu a vyšetrenie MMSE a či sa z nich vychádza pri hodnotení zdravotného stavu pacienta a vypracovaní znaleckého posudku,
- ak je tomu tak, nech určí počet bodov a vyhodnotí vyšetrenie L. A. v čase uzatvárania darovacej zmluvy, t.j. dňa 08.02.2019.

36. Zo znaleckého posudku č. 18/2023 F. S. D., H. z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria zo dňa 26.05.2023 súd konštatuje, že znalec súhrnne v posudku zdôrazňuje, že u posudzovanej L. A. v rodinnej anamnéze je predpokladaný výskyt neuropsychickej záťaže v zmysle demencie. Diagnóza Demencie zmiešanej etiológie pri Alzheimerovej chorobe (berúc do úvahy anamnézu náhlej cievnnej mozgovej príhody, kardiovaskulárnych ochorení) bola stanovená v marci 2018, pričom jej vznik možno datovať aspoň pol roka predtým, teda jeseň 2017 (berúc do úvahy nie kontinuálny ale skokovitý typický charakter priebehu tohto typu demencie, ostrovčekovité zlepšenie (marec a máj 2018 vs november 2018) a taktiež verifikáciu zobrazovacími metódami - CT vyšetrenie mozgu a neskôr MRI mozgu. Klinický obraz už v marci 2018 zodpovedá minimálne stredne až ťažkému typu demencie, čo dokumentuje aj výskyt amentiformných stavov a tiež nastavenie liečby mementínom určeným pre stredne a ťažké priebehy demenčného syndrómu v kombinácii s diaprídom – indikovaným o. i. pri behaviorálnych prejavov demenčného syndrómu. Po prijatí do sociálneho zariadenia dňa 19.01.2019, podľa zdravotníckeho personálu a podľa vyplneného dotazníka posudzovaná nemala zachovanú kvalitu vedomia. Nedostatočne vnímala svoj zdravotný stav, nepoznala svoje ochorenie, nebola správne orientovaná miestom, osobou, časom ani situáciou, mala spomalené myslenie, poruchy pamäti, amnéziu a len čiastočne zachovanú pozornosť, nedokázala čítať ani písať, nepoznala hodnotu peňazí, nedokázala hospodáriť ani s určitou čiastkou financií, nezvládala nákupy ani cestovanie dopravnými prostriedkami a bola aj verbálne agresívna, nedostatočne sebestačná v hygienických úkonoch pri obliekaní. Posudzovaná bola dňa 15.02.2019 (teda 7 dní po údajnom podpísaní zmluvy), vyšetrená neurológom za účelom posúdenia stavu k umiestneniu v zariadení sociálnych služieb, pričom počas vyšetrenia pacientka bola ležiaca, somnolentná, dezorientovaná, slovný kontakt veľmi sťažený, nepoznáva ani vlastných príbuzných. Z vyžiadanej mailovej komunikácie vyplýva, že počas pobytu stav posudzovanej sa postupne zhoršoval. Slovný kontakt s pacientkou bol takmer nemožný, výrazný bradypsichizmus. Pacientka postupne chradla, napriek odbornej opatrovateľskej starostlivosti 09.12.2019 došlo k exitu.

37. Znalec na súdom položené otázky v závere znaleckého posudku odpovedá nasledovne:

a) posudzovaná trpela Alzheimerovou demenciou – zmiešaný typ – ťažkým stupňom, ktorá sa prejavovala kognitívnym a mnestickým úbytkom v zmysle novo aj staro pamäte, tranzitórnymi, amentiformnými stavmi, poruchami orientácie auto aj alopsychickej, zníženým úsudkom, poruchami pozornosti, bradypsichizmom, behaviorálnymi prejavmi, narušením celkového fungovania a podstatne zníženou sebaobslužnosťou a samostatnosťou

b) v kontexte tejto vážnej progresívnej duševnej poruchy posudzovaná nechápala a nemohla posúdiť zmysel a následky svojho konania v súvislosti s väčšinou právnych úkonov vrátane zmyslu darovania vecného bremena toho, že sa zbavuje majetku bez finančnej náhrady a práva doživotného a bezplatného bývania v nehnuteľnosti

c) znalec konštatuje, že tabuľka na čl. 9 spisu je platná a vyšetrenie MMSE je iba orientačné, pomocné vyšetrenie, iba na jeho základe sa nedá určiť diagnóza ale pri skóre 17 už ide o jasné patologické vymedzenie korešpondujúce so stredne ťažkým až ťažkým stupňom organického poškodenia centrálnej nervovej sústavy demenčným syndrómom

d) znalec konštatoval, že bez priameho vyšetrenia je veľmi náročné určiť počet bodov a vyhodnotiť vyšetrenie posudzovanej L. A. v čase uzatvorenia darovacej zmluvy, t.j. 08.02.2019 ale vychádzajúc z neurologického vyšetrenia zo dňa 15.02.2019 a zhodnotenia zdravotného stavu – dotazníka zo dňa 19.01.2019 možno konštatovať, že v čase uzatvárania darovacej zmluvy dňa 08.02.2019 posudzovaná trpela ťažkým stupňom dementného syndrómu s významnými poruchami orientácie, pamäte, poznávacích funkcií a skóre MMSE bolo orientačne významne znížené pod 15 bodov.

38. Žalobkyňa so znaleckým posudkom a jeho závermi súhlasila.

39. Žalovaný v 2. rade so znaleckým posudkom nesúhlasil nakoľko sa znalkyňa dostatočne v posudku nevysporiadala so svedeckými výpoveďami svedkov vypočutých na pojednávaní a s prepúšťacími lekárskymi správami lekárov a zdravotníckych zariadení. Žiadal, aby bola znalkyňa vypočutá k posudku na pojednávaní.

40. Výsluchom znalkyne na pojednávaní súd zistil, že veľmi dôsledne preštudovala celú dokumentáciu, súdny spis až nad rámec toho, čo mala k dispozícii, o čom svedčí aj to, že kontaktovala odborníkov, a teda psychiatrov, ktorí sú zodpovední za posúdenie tohto stavu. Kontaktovala všetkých, ktorí v minulosti vôbec prišli do kontaktu s posudzovanou L. A. alebo ju nejakým spôsobom vyšetrili. To znamená, že sa pokúsila pátrať celú genézu vývoja psychického stavu aj to, akým spôsobom sa dostala do toho stavu, v ktorom sa nachádzala v poslednom období.

40.1. Zdôraznila, že akékoľvek lekárske správy iného odborníka, než psychiatra a neurológa nie sú dostatočne objektívne, nemajú takú výpovednú hodnotu, na základe ktorých by ako psychiater mohla dospieť k jednoznačnému záveru. Čo sa týka zhodnotenia testu MMSE znalkyňa uviedla, že nie je možné jednoznačne určiť hodnotu, pretože logika káže, že toto vyšetrenie sa vykonáva u živého človeka. Nakoľko nemohla vyšetriť posudzovanú L. A., mohla vychádzať len z týchto podkladov, preto mohla konštatovať a vyjadriť sa k tomu, aká je predpokladaná hodnota výsledku MMSE u nej. Tento test je iba jednou z možností, ktorou sa orientuje pri vyšetrení poklesu pamäťových a kognitívnych funkcií. Na základe tohto testu sa nikdy neurčuje diagnóza a to ani nie je bodom zlomu, ktorý by mal určovať v akom konkrétne stave sa nachádzala pani L. A..

40.2. Znalkyňa zdôraznila, že pre znalecké dokazovanie bol najužitočnejší dôkaz to vyšetrenie neurológom s týždňovým odstupom od spísania darovacej zmluvy. Ide o relevantný dôkaz pre zhodnotenie duševného stavu nie obvodným lekárom alebo internistom, lebo oni nie sú špecialisti na posudzovanie psychických funkcií ale neurológom ako najpríbuznejším odborom psychiatrie a zároveň riaditeľom zariadenia, v ktorom bola L. A. umiestnená. Tento lekár konštatuje, že ako pri prijatí aj počas celého pobytu bol u L. A. identický zdravotný stav ako pri vyšetrení zo dňa 15.02.2019. Darovacia zmluva bola spísaná týždeň pred tým a konštatuje to takýmto spôsobom: „Pacientka už ležiaca, komunikácia s okolím veľmi defektná. To znamená priam nemožná je úplne, síce je pri vedomí, to znamená že má otvorené oči a dýcha a bije je srdce, ale na druhej strane nemá lucídne vedomie. To znamená kontakt s okolím, s realitou je úplne stratený, je celkovo dezorientovaná vo všetkých jej položkách, to znamená ako osobou, časom, miestom aj situáciou. Poloha je pasívna, to znamená nereaguje ani na verbálne alebo daktilné podnety. Má výrazne spomalené psychomotorické tempo. Tento dementný syndróm ťažkého stupňa zmiešanej etiológie ako Alzheimer vaskulárny podporený náhlou cievnou mozgovou príhodou ľavostrannou hmytá okolie, demenciou, čo je podporené nielen formálne vyšetrenie anamnéze ale čo je dôležitejšie, zobrazovacími metódami ako CT vyšetrenie mozgu a pod.“ Konštatuje, že v plnom rozsahu je odkázaná na starostlivosť druhej osoby, vhodná k pobytu v zariadení a naozaj zodpovedá nielen fyzickému ale predovšetkým psychickému stavu.

40.3. Znalkyňa konštatovala, že vzhľadom na veľmi krátky časový odstup ako bolo realizované vyšetrenie neurológom F. M. a to v akom stave sa nachádzala pani A. týždeň predtým vysoko korešponduje s tou pravdepodobnosťou, že skutočne ani v čase tohto právneho úkonu nebola schopná posúdiť to aký úkon robí. Obdobie siedmich dní, ktoré uplynulo od uzavretia darovacej zmluvy, k vyšetreniu tejto osoby neurológom MUDr. Czokolym je tak krátke obdobie, za ktoré sa zdravotný stav nemohol natoľko rapídne zhoršiť, a preto je to podľa jej názoru nález hraničiaci s istotou, že zdravotný stav posudzovanej osoby v čase spísania darovacej zmluvy bol totožný.

41. Z Notárskej zápisnice N26/2019, Nz 3878/2019 spísanej dňa 08.02.2019 na Notárskom úrade JUDr. Rastislava Demetera v O. M. (č.l. 12) súd konštatuje, že do nej bola pojatá Darovacia zmluva a Zmluva o zriadení vecného bremena medzi darkyňou L. A., C. M., nar. XX.XX.XXXX nachádzajúcej sa v tom čase v zariadení pre seniorov špecializované zariadenie, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár

Seniormed vo Veľkom Horeši a obdarovaným, povinným z vecného bremena G. A., nar. XX.XX.XXXX, manželom darykyne. Na základe tejto darovacej zmluvy darykyňa darovala obdarovanému spoluvlastnícky podiel 1-ina na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXX, k. ú. I. ako rodinný dom č. s. 209 (vrátane všetkých súčastí a príslušenstva) postaveného na parc. č. 577/6 s pozemkami, parc. č. 577/1 - záhrada vo výmere 248 m2, parc. č. 577/2 - záhrada vo výmere 248 m2, parc. č. 577/3 - orná pôda vo výmere 3065 m2 a parc. č. 577/6 – zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 50 m2.

V článku II. Zmluvy sa nachádza dohoda o darovaní, kde darykyňa daruje obdarovanému svoj podiel na nehnuteľnostiach vyššie uvedených v celosti a obdarovaný tento dar od darykyne prijíma.

V článku V. Zmluvy je zakotvené vecné bremeno, v zmysle ktorého darykyňa L. A. ako oprávnená z vecného bremena a G. A. ako povinný z vecného bremena sa dohodli, že nehnuteľnosti opísané v bode I. 1. notárskej zápisnice, t.j. k rodinnému domu č. s. 209 postaveného na parc. č. 577/6 a k pozemkom, parc. č. 577/1, parc. č. 577/2, parc. č. 577/3, parc. č. 577/6 sa zriaďuje vecné bremeno v zmysle § 151n Občianskeho zákonníka, a to bezodplatne v prospech L. A. ako oprávnenej z vecného bremena, podľa ktorého oprávnená z vecného bremena L. A. má právo doživotného a bezplatného bývania, užívania predmetnej nehnuteľnosti a to bez obmedzenia.

42. Z LV č. XXX, k. ú. I. súd konštatuje, že nehnuteľnosti parc. č. 577/1 – záhrada vo výmere 248 m2, parc. č. 577/2 – záhrada vo výmere 248 m2, parc. č. 577/3 – orná pôda vo výmere 3065 m2, parc. č. 577/6 – zastavaná plocha a nádvorie s domom č. s. 209 na parc. č. 577/6 sú zapísané do výlučného vlastníctva G. A., nar. XX.XX.XXXX, a to spoluvlastnícky podiel 1-ina na základe Rozhodnutia o súpisnom čísle č. 17/2003, Z 1197/2003 titulom Kúpnej zmluvy R172/78 a spoluvlastnícky podiel 1-ina titulom Darovacej zmluvy a Zmluvy o zriadení vecného bremena N26/2019 zo dňa 08.02.2019, ku ktorej bol vklad povolený pod V160/2019. Na liste vlastníctva v časti „C“ farchy je zaznamenané zriadenie vecného bremena vo forme doživotného práva bývania, užívania rodinného domu č. s. 209 na parc. č. 577/6 a pozemkov registra KCN parc. č. 577/1, parc. č. 577/2, parc. č. 577/3, parc. č. 577/6 patriacich v celosti bez obmedzenia v prospech darujúcej L. A., C. M., nar. XX.XX.XXXX.

43. Zo sobášneho listu G. A. (otca žalovaných) a L. D., C. M. (matky žalobkyne) súd konštatuje, že manželstvo uzatvorili dňa 13.08.1988 na bývalom Miestnom národnom výbore v A. B. D..

44. Z Notárskej zápisnice spísanej na Štátnom notárstve v Trebišove dňa 14.02.1978, N80/78, Nz 99/78 súd konštatuje, že bola uzatvorená kúpna zmluva (č.l. 176), na základe ktorej F. F., ktorá sa osvedčila, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných v k. ú. I. na LV č. XXX ako parc. č. 577/1 – záhrada vo výmere 248 m2, parc. č. 577/2 – záhrada vo výmere 248 m2, parc. č. 577/3 – záhrada vo výmere 26 árov 47 m2, parc. č. 577/5 – záhrada vo výmere 26 árov 47 m2 v celosti predáva z vyššie uvedených nehnuteľností parcely č. 577/1, 577/2 v celosti a z parcely č. 577/3 a 577/5 odpredáva časť, ktorá bola vymieraná na základe geometrického plánu a výkazu plôch k parc. č. 577/3 – záhrada vo výmere 31 árov 15 m2 (geometrický plán zo dňa 27.02.1978, číslo zákazky 241–2-8-1/78), a to G. A. a L. D. za vzájomne dojednanú kúpnu cenu 14.400,- Kčs, ktorá bola vyplatená pred podpisom zmluvy. Kupujúci hore uvedené nehnuteľnosť za kúpnu cenu kupujú každý v 1-ine a zaväzujú sa vyhovieť všetkým zákonným podmienkam. Táto kúpna zmluva bola registrovaná na ŠN v Trebišove pod R178/78 dňa 01.03.1978.

45. Zo žiadosti G. A. (otca žalovaných) zo dňa 22.11.1978 (č.l. 177) súd konštatuje, že bola adresovaná vtedajšiemu ONV, poľnohospodárskeho odboru Trebišov, ktorou žiadosťou L. D. (matka žalobkyne) a G. A. (otec žalovaných) žiadali o zmenu kultúry pozemku parc. č. 577/1, 577/2, 577/3 na LV č. XXX, k. ú. I. za účelom výstavby garáže a chaty. K žiadosti pripojili list vlastníctva, geometrický snímok, potvrdenie MNV Viničky, potvrdenie Vinárske závody Trňa.

46. Zo žiadosti o prevedenie kolaudácie zo dňa 14.04.1979 (č.l. 178) súd konštatuje, že G. A. a L. D. požiadali odbor výstavby ONV v Trebišove o prevedenie kolaudácie v zmysle vyhlášky č. 50/78 Zb., a to objektu – garáž a dielňa pre malotraktor a obrábacie náradie. Objekt sa nachádzal na parc. č. 577/3, k. ú. I.. Žiadosť o stavebné povolenie bola predložená na ONV, odbor výstavby v Trebišove dňa 23.03.1978. Skutočné zahájenie stavby bolo v novembri 1978, ukončenie stavby v marci 1979.

47. Na fotografiách (na č.l. 179 – 180) sa nachádza rozostavaná nehnuteľnosť v Obci I., ktorá bola predmetom darovania čo potvrdili strany sporu. Na fotografii z č.l. 180 sa nachádzajú robotníci, medzi

ktorými je aj žalovaný v 2. rade, ako aj vypočutý svedok I. B., ktorý to súdu potvrdil pri výsluchu ako aj to, že dom sa budova v r. 1981- 1983.

48. Zo sobášneho listu G. A. a Q. F. súd konštatuje, že rodičia žalovaných sa sobášili dňa 29.05.1954. Sobášny list bol vydaný matričným úradom Obce Novosad (č.l. 197).

49. Z úmrtného listu matky žalovaných Q. A., C. F. súd konštatuje, že zomrela dňa XX.XX.XXXX (č.l. 198).

50. Z rozhodnutia o prejednaní dedičstva po poručiiteľke Q. A., C. F., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX v Trebišove sp. zn. D 982/87 zo dňa 23.12.1987 súd konštatuje, že bývalé Štátne notárstvo v Trebišove prejednávalo dedičstvo po tejto poručiiteľke. V rámci dedičského konania určilo všeobecnú cenu dedičstva na 215.092,- Kčs, dlhy zistené neboli. Štátne notárstvo schválilo dohodu o vyporiadaní dedičstva, na základe ktorej dedičstvo, ktoré pozostávalo z pohľadávky dedičov voči pozostalému manželovi vo výške 22.092,- Eur nadobudol syn poručiiteľky G. A., domovú nehnuteľnosť v k.ú. K. zapísanú na LV č. XXX ako parc. č. 3413/1, dom č.s. 1156 - zastavaná plocha vo výmere 1116 m2 nadobudli v rovnakom pomere G. A., I. A., G. A.. Iný majetok po poručiiteľke v tomto dedičskom konaní prejednaný nebol.

51. Zo sobášneho listu G. A. a L. D., C. M. súd konštatuje, že manželstvo uzatvorili na MNV v Stred nad Bodrogom dňa 13.08.1988 (č.l. 202).

52. Súd požiadal Štátny archív v Košiciach, pracovisko Trebišov o zapožičanie spisu N80/78. ŠOKA Trebišov dňa 04.11.2022 oznamuje súdu, že spis ŠN Trebišov R172/78 nebol v rámci vyradovacieho konania do archívu preradený. Zaslali súdu spis ŠN Trebišove N80/78, ktorý obsahuje aj záznamy spisu R172/78. Súd konštatuje, že súčasťou zaslaných podkladov je doručenie kópia registrovanej notárskej zápisnice R172/78 zo dňa 14.02.1978 týkajúcej sa doterajšieho vlastníka F. F., C. O. a nadobúdateľov G. A. a L. D., C. M. A. geodézie v Trebišove. V spise sa nachádza doručka od Krajskej správy geodézie a kartografie, pracovisko Trebišov ako dôkaz, že takáto listina im bola doručená dňa 11.03.1978. Súčasťou zaslaných podkladov je dotazník a čestné vyhlásenie medzi zmluvnými stranami, ktoré obsahuje údaj ohľadom predávajúcej a kupujúcich a prevádzaných nehnuteľností z čoho vyplýva, že predmetom prevodu bola záhrada na pestovanie zeleniny a iných plodín s uvedením, že na tejto záhrade nie je plánovaná IBV. Zmluva bola registrovaná dňa 01.03.1978. Na tejto písomnosti sa nachádza vyjadrenie MNV vo Viničkách, ktoré súhlasí s prevodom. MNV Viničky potvrdzuje, že dohodnutá cena je primeraná. Zároveň je tam vyjadrenie orgánu územného plánovania, odboru výstavby ONV, v zmysle ktorého z hľadiska územného plánu ONV Trebišov nemá námietku k prevodu parcely č. 577/3. Na uvedených nehnuteľnostiach sa neuvažuje s výstavbou rodinného domu. Žiaduce je vyjadrenie odboru PLVH-ONV v Trebišove. Nachádza sa na ňom aj vyjadrenie Štátneho majetku, n.p. v Stred nad Bodrogom zo dňa 14.3.1978, v zmysle ktorého nemá námietky proti výstavbe rodinného domu vzhľadom na to, že ŠM, n.p. nemá záujem o túto pôdu. Súčasťou spisu je aj vtedajší výpis z evidencie nehnuteľností LV č. XXX, k. ú. I., kópia geometrického plánu z 08.02.1978 č. 241-2-8-1 ako aj rovnopis kúpnej zmluvy N80/78, Nz 99/78. Súčasťou spisu je žiadosť o registráciu zmluvy N80/78, Nz 99/78 z 01.03.1978 ako aj súhlas MNV vo Viničkách s prevodom poľnohospodárskej nehnuteľnosti zapísanej v k. ú. I. na LV č. XXX ohľadom parc. č. 577/1, 577/2, 577/3 z ich doterajšieho užívateľa F. F. na žiadateľov G. A. a spol. V archívnych záznamoch sa nachádza aj rozhodnutie o vyrubení notárskeho poplatku F. F. vo výške 1.440,- Kčs.

53. Z potvrdenia zariadenia Seniormed n.o., Hlavná 2/2, Veľký Horeš zo dňa 30.01.2023 (č.l. 295) súd konštatuje, že L. A., C. M., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX bola umiestnená v tomto zariadení a poskytovali sa jej sociálne služby v období od 19.01.2019 do 11.12.2019.

54. Po prevedení dokazovania súd právne uzatvára:

55. Podľa § 34 z.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „OZ“) právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

56. Podľa § 37 ods. 1 OZ právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

57. Podľa § 38 ods. 2 OZ takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

58. Podľa § 40a O (prvá a druhá veta), ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, a § 701 ods. 1, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil.

59. Podľa § 123 OZ, vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

60. Podľa § 132 ods. 1, 2 OZ, vlastníctvo možno nadobudnúť kúpou, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

(2) Ak sa vlastníctvo nadobúda rozhodnutím štátneho orgánu, nadobúda sa vlastníctvo dňom v ňom určeným, a ak určený nie je, dňom právoplatnosti rozhodnutia.

61. Predmetom sporu bol nárok žalobkyne na určenie, že vec patrí do dedičstva po jej nebohej matke tvrdiac, že v čase smrti bola vlastníčkou nehnuteľnosti, ktorú v minulosti neplatne darovala svojmu manželovi. Darovaciu zmluvu považovala za neplatnú poukazujúc na ust. § 38 OZ, podľa ktorého je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

61.1. V konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľke musel súd v prvom rade skúmať ako predbežnú otázku platnosť právneho úkonu, a to darovacej zmluvy, na základe ktorej matka žalobkyne previedla svoj spoluvlastnícky podiel na predmetných nehnuteľnostiach na svojho manžela, otca žalovaných. Bolo potrebné skúmať, či takýto právny úkon bol platný berúc do úvahy zdravotný stav darykyne, ktorá ako to vyplynulo z vykonaného dokazovania, dlhšiu dobu trpela psychickou poruchou.

61.2. Okrem toho sa súd musel vysporiadať aj so spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva darykyne L. A. k darovanej nehnuteľnosti. Súd zistil, že otec žalovaných bol dva krát ženatý. Počas prvého manželstva s Q. A. začal stavať rodinný dom vo Viničkách s matkou žalobkyne, s ktorou už v tom čase udržiaval známosť. K výstavbe nehnuteľnosti a kúpe pozemku, na ktorom sa dom postavil, zapísaných na LV č. XXX, k.ú. I. došlo teda počas jeho manželstva s Q. A.. Napriek tomu z listinných dôkazov vyplynulo, že o kolaudáciu nehnuteľnosti požiadali matka žalobkyne a otec žalovaných príslušné orgány, a to v čase, keď bol ešte ženatý s Q. A.. Vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, k.ú. I. svedčilo v prospech L. A. a G. A. lebo spoločne do podielového spoluvlastníctva kúpili od F. F. pozemky, na ktorých neskôr postavili dom č.s. 209, ktorý bol v KN zapísaný ako ich spoločné vlastníctvo a ich podiely boli rovnaké. Súd dospel k záveru, že vzhľadom k tomu, že vlastnícke právo matky žalobkyne nebolo v minulosti nikým spochybnené, matka žalovaných sa nedomáhala určenia, že vec patrí do BSM s jej vtedajším manželom ako ani jej deti sa nedomáhali určenia, že vec patrí do dedičstva po ich matke je potrebné mať za to, že matka žalobkyne, vychádzajúc z údajom katastra nehnuteľností sa považuje za vlastníčku nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, k.ú. I. lebo ich nadobudla kúpou a vytvorením novej veci – výstavbou (originálnym spôsobom) a po získaní povolenia od príslušných orgánov bola spolu s otcom žalovaných zapísaná za podielovú spoluvlastníčku nehnuteľností čo doposiaľ nikto rozporoval. Kúpna zmluva zo dňa 14.2.1978 N80/79, Nz 99/78 preukazuje, že matka žalobkyne a otec žalovaných nadobudli kúpou do podielového spoluvlastníctva nehnuteľnosti od F. F. a spoločne jej zaplatili kúpnu cenu. Táto kúpna zmluva bola registrovaná na ŠN Trebišov dňa 1.3.1978 pod R178/78 vyplývalo aj z listu vlastníctva LV č. XXX, k.ú. I. kde ako titul nadobudnutia sa uvádza táto kúpna zmluva. Za ďalší titul nadobudnutia vlastníckeho práva sa uvádza rozhodnutie o pridelení súpisného čísla č. 17/2003 Z 1197/2003. Tieto skutočnosti utvrdili súd v tom, že vlastnícke právo L. A. a G. A. bolo preukázané hodnoverným spôsobom, vyplývalo z údajov v KN, ktoré sa považujú za platné kým sa nepreukáže opak, preto ich súd považoval za podielových spoluvlastníkov, ktorí mali právo predmet svojho vlastníckeho práva držať, užívať, nakladať s ním a požívať jeho plody. V konaní nebolo preukázané, že by matka žalovaných v minulosti využila právo domáhať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy zo dňa 14.2.1978, platnosť právneho úkonu nebola spochybnená ani v minulosti ani neskôr teda platí právny stav, ktorý vyplýval z aktuálneho listu vlastníctva, ktorý

deklaroval podielové spoluvlastníctvo L. A. a G. A. k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX k.ú. I. pred darovaním na základe darovacej zmluvy zo dňa 8.2.2019.

61.3. V súvislosti s relatívnou neplatnosťou právneho úkonu súd udáva, že právny úkon, ktorý má vadu majúcu za následok jeho tzv. relatívnu neplatnosť v zmysle ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka, sa považuje za platný (so všetkými právnymi dôsledkami z neho vyplývajúcimi), pokiaľ ten, na ochranu ktorého je dôvod neplatnosti právneho úkonu určený (oprávnená osoba), sa neplatnosti nedovolá. Ak sa oprávnená osoba relatívnej neplatnosti právneho úkonu dovolá, je právny úkon neplatný od svojho začiatku (ex tunc). To platí i tam, kde na základe tohto relatívne neplatného právneho úkonu vzniklo vkladom do katastra nehnuteľností vecné právo. Bez dovolania sa relatívnej neplatnosti je právny úkon platný a súd či iný orgán právnej ochrany bez tohto jednostranného právneho úkonu nemôže z úradnej povinnosti prihliadnuť na relatívnu neplatnosť. Z toho teda vyplýva, že správa katastra je zásadne povinná, ak niet dovolania sa relatívne neplatnosti, povolíť vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti bez ohľadu na to, že právny úkon je relatívne neplatný.

61.4. Matka žalovaných sa v minulosti nedovolávala relatívnej neplatnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy zo dňa 14.2.1978 preto tento právny úkon sa považuje za platný so všetkými dôsledkami z neho vyplývajúcimi, teda založil vznik podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom kúpy medzi matkou žalobkyne a otcom žalovaných. To bolo premietnuté aj do LV č. XXX, k.ú. I., z ktorého vyplývalo aj to, že tieto osoby boli zapísané ako podieloví spoluvlastníci aj k rodinnému domu č.s. 209 a nakoľko v konaní žalovaní opak tohto tvrdenia a právneho stavu nepreukázali, je potrebné ho považovať za zákonný, relevantný a vychádzať z neho.

61.5. O tom, že predmetné nehnuteľnosti neboli považované za majetok patriaci do BSM rodičov žalovaných svedčí aj dedičské rozhodnutie po matke žalovaných, z ktorého vyplýva, že nehnuteľnosti vo I. predmetom dedenia neboli a ani neskôr sa nikto nedomáhal určenia, že patria do dedičstva po rodičoch žalovaných.

61.6. Úlohou súdu bolo aj zistiť, či L. A. bola dňa 8.2.2019 spôsobilá nakladať s predmetom svojho vlastníckeho práva, teda či bola spôsobilá k právnemu úkonu, na základe ktorého sa bezplatne zbavila svojho majetku, ktorý previedla na manžela, teda či tento právny úkon, vzhľadom na jej zdravotný stav, možno považovať za platný so všetkými právnymi dôsledkami z toho vyplývajúcimi.

61.7. Súd vychádzal zo záverov rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo 154/2010, v zmysle ktorého súd musí zistiť, či poručiteľ ku dňu smrti bol vlastníkom veci, o ktorej prebieha konanie, že patrí do dedičstva. V danom prípade tomu tak nebolo, lebo pred smrťou poručiťka majetok darovala svojmu manželovi, a tak súd musel nutne skúmať, či spôsob, ktorým sa majetku zbavila bol zákonný, či bola na tento právny úkon spôsobilá, či vedela rozpoznať následky svojho konania, teda či právny úkon, ktorým sa bezodplatne svojho majetku zbavila v prospech manžela, môže byť považovaný za platný právny úkon. Na túto okolnosť bolo zamerané rozsiahle dokazovanie, výsledkom ktorého bolo zistenie, že Darovacia zmluva a Zmluva o zriadení vecného bremena N26/19 zo dňa 08.02.2019, na základe ktorej matka žalobkyne, daryňa darovala svoj spoluvlastnícky podiel 1 na predmetných nehnuteľnostiach svojmu manželovi, obdarovanému (otcovi žalovaných) je podľa § 38 OZ absolútne neplatným právnym úkonom, lebo v čase darovania daryňa trpela duševnou poruchou, ktorá ju robila pre tento úkon neschopnou. K takémuto záveru dospel znalec ustanovený súdom MUDr. Dagmar Breznoščáková, PhD. v znaleckom posudku č. 18/2023 zo dňa 26.05.2023 ale svoje zistenia znalec skonšatoval aj do zápisnice pri výsluchu na súde. Konšatoval, že daryňa trpela Alzheimerovou demenciou zmiešaného typu ťažkého stupňa, ktorá sa prejavovala kognitívnym a mnestickým úbytkom v zmysle novo aj staro pamäti, tranzitórny, amentiformnými stavmi, poruchami orientácia auto aj alypsychickej, znížením úsudkom, poruchami pozornosti, bradipsychizmom, behaviorálnymi prejavmi, narušením celkového fungovania a podstatne zníženou sebaobslužnosťou a samostatnosťou. Posudzovaná nechápala a nemohla posúdiť zmysel a následky svojho konania v čase uzatvorenia darovacej zmluvy dňa 08.02.2019. Trpela ťažkým stupňom demenčného syndrómu s výraznými poruchami orientácie pamäti, poznávacích funkcií aj úsudku, nevedela a nemohla posúdiť zmysel a následky svojho konania.

62. Súd hodnotil vykonané dôkazy a svoje rozhodnutie oprel o závery znaleckého dokazovania lebo zistenia znalca psychiatra boli natoľko závažné, že svedecké výpovede, ktoré mali slúžiť v prospech žalovaných, boli týmto znaleckým posudkom absolútne vyvrátené. Znalec, ktorý bol vypočutý pred súdom skonšatoval, že žiaden iný lekár v rámci predmetu svojej odbornosti, teda internista, chirurg alebo všeobecný lekár nie je oprávnený posudzovať psychický stav pacienta, preto najdôležitejšie informácie na podanie znaleckého posudku znalkyni slúžili lekárske správy neurológa MUDr. Vojtecha Czokolyho, ktorý L. A. posudzoval 7 dní po uzatvorení darovacej zmluvy pre účely umiestnenia v zariadení pre

seniorov, kde konštatoval u nej vyššie uvedené skutočnosti a keďže darovacia zmluva bola uzatvorená veľmi krátko pred týmto kompletným neurologickým vyšetrením, a to 7 dní, s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou možno tvrdiť, že za takýto krátky 7 dňový úsek nemohlo dôjsť k tak rapidnému zhoršeniu zdravotného stavu u pani L. A., preto jej zdravotný stav musel byť totožný už v čase, keď právny úkon vo forme darovacej zmluvy za prítomnosti notára vykonal.

62.1 Notár pri výsluchu tvrdil, že nemal pocit, že by dárkyňa trpela duševnou chorobou ale prehlásil, že túto skutočnosť nezisťoval, nepreveroval si jej zdravotný stav ani u zdravotníckeho personálu v zariadení pre seniorov ani iným spôsobom, vychádzal iba z vlastného pocitu, ktorý nadobudol vtedy, keď ju v deň podpisu darovacej zmluvy videl a prehovoril s ňou pár slov. Svedeckú výpoveď notára súd hodnotil tak, že notár nie je lekár ani psychiater, nie je spôsobilý ani oprávnený posudzovať duševný stav zmluvných strán právneho úkonu, preto jeho svedecká výpoveď ohľadom zdravotného stavu dárkyne L. A. nemohla byť smerodajná v tomto konaní.

62.2. Svedeckú výpoveď O. A. nepovažoval súd za vierohodnú, a to z toho dôvodu, že svedkyňa vypovedala o zdravotnom stave L. A. koncom roka 2018, pred Vianocami tvrdiac, že bola absolútne v poriadku, že komunikovala súvisle, súrodo a bez problémov, hoci v tom čase táto osoba nebola ešte umiestnená v zariadení pre seniorov, lebo ako to vyplynulo z potvrdenia Seniormed n.o. Veľký Horeš, k jej umiestneniu v tomto zariadení došlo oveľa neskôr, a to až 19.01.2019, teda výpoveď svedkyne o jej stave a komunikovaní s ňou krátko pred Vianocami 2018 nemohol zobrať súd do úvahy, lebo v tom čase v zariadení nebola, a teda z toho vyplýva, že ju ani nemohla navštevovať a nemohla mať žiadne poznatky o tom, v akom stave sa nachádzala.

62.3. Ostatné svedecké výpovede p. S. a p. O. súd hodnotil so zreteľom na ich rozpoznávaciu schopnosť vnímať stav umiestnenej v čase ich návštevy u nej berúc do úvahy, že nemajú lekárske vzdelanie, nie sú odborne zdatní posúdiť stav umiestnenej ako ani vplyv liekov, ktoré užívala, pretože ani jeden z týchto svedkov detailné informácie o zdravotnom stave, užívaní liekov a o stave umiestnenej L. A. vedomosti nemal.

62.4. Výpoveď svedkyne O. O. bola tak isto zmätočná, hoci tvrdila, že zdravotný stav L. A. bol zlý, nepoznávala ľudí, hovorila od veci, nesúrodo, pripútaná k lôžku, nemalo to pre súd vysokú výpovednú hodnotu práve preto, že aj táto svedkyňa popisovala stav L. A. začiatkom r. 2018 kedy táto v zariadení pre seniorov ešte nebola, teda svedkyňa sa zrejme mýlila v čase preto jej výpoveď nebola pre súd smerodajná.

62.5. Svedeckú výpoveď I. B. súd posudzoval s ohľadom na to, že ide o bývalého zaťa L. A. ale vzhľadom k tomu, že popisoval zdravotný stav menovanej začiatkom r. 2019 zhodne ako to vyplynulo zo záverov znaleckého dokazovania, súd mu uveril a považoval jeho výpoveď za významnú.

62.6 Rovnako hodnotil súd aj svedeckú výpoveď O. R., ktorá opísala svoje poznatky o zdravotnom stave L. A. začiatkom r. 2019, čo korešpondovalo so zisteniami znalca preto aj tejto svedkyňi súd uveril jej tvrdeniam a považoval ich za zodpovedajúce realite.

62.7. Súd však oprel svoje rozhodnutie o znalecký posudok, ktorý považoval za najdôležitejší zo všetkých vykonaných dôkazov. Znalec jednoznačne ustálil, že L. A. v čase uzatvárania darovacej zmluvy, trpela vážnou duševnou poruchou preto právny úkon, ktorý urobila dňa 8.2.2019 je absolútne neplatným právnym úkonom. Z toho teda vyplýva, že na základe neho nemohlo dôjsť k platnému prevodu spoluvlastníckeho podielu na predmetných nehnuteľnostiach na otca žalovaných, teda v čase smrti L. A. tieto nehnuteľnosti ešte vlastnila, a preto súd určil, že patria do dedičstva po nej.

62.8. Pre úplnosť súd dodáva, že úlohou znalca nebolo konfrontovať svedkov s vlastnými zisteniami, posudzovať ich tvrdenia a hodnotiť to čo pri návštevách L. A. aktuálne zistili. Hodnotenie dôkazov je úlohou výlučne súdu. Znalec mal v znaleckom posudku zodpovedať na súdom položené otázky a znalecké skúmanie zamerať presne určeným smerom. Pokiaľ teda niektoré svedecké výpovede nekorešpondovali so zisteniami znalca bolo to zapríčinené tým, že laický pohľad nemôže postačovať v situácii kde je potrebné odborne posúdiť duševný stav človeka, preto posúdenie lekára – psychiatra je v danom prípade relevantnejšie ako laický názor svedka, ktorého tvrdenia vychádzajú iba z jeho vlastných pocitov bez poznania skutočnej pravdy.

63. Žalovaný v 3. rade bol otcom (obdarovaným) platne vydedený, ale žalobu o neplatnosť vydedenia na súd nepodal. Akceptoval poslednú vôľu svojho otca a nebránil sa žalobou na súde.

63.1. V konaní, ktorého predmetom je určenie, že vec patrí do dedičstva musia však všetci dedičia vystupovať v postavení nútených procesných spoločníkov ako to vyplýva z rozhodnutia NS SR sp. zn. 9Co 74/2021, v zmysle ktorého: „Nakoľko predmetom konania o určenie, že vec patrí do dedičstva, je celá vec (prípadne spoluvlastnícky podiel na veci), a keďže až do rozhodnutia o dedičstve treba za vlastníka veci (§ 460 Občianskeho zákonníka) považovať všetkých do úvahy prichádzajúcich dedičov,

a teda nemožno žalovať o určenie, že do dedičstva po poručiteľovi patrí iba dedičský podiel žalobcu k takejto veci, keďže ho v danom štádiu nemožno vymedziť, musia všetci dedičia v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva, vystupovať v postavení nútených procesných spoločníkov (§ 78 CSP)“.

63.2. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalovaný v 3. rade musel byť označený za stranu sporu. Spolu so žalovanými v 1. a 2. rade tvorili nútené procesné spoločenstvo, a to aj vtedy, ak bol otcom (obdarovaným) platne vydedený. Táto skutočnosť mala však význam pri rozhodovaní o trovách konania.

64. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, ale iba voči žalovanému v 1. a 2. rade, ktorí tým, že prehrali spor, budú musieť žalobkyni nahradiť trovy súdneho konania.

64.1. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa

64.2. Ustanovenie § 257 CSP umožňuje súdu zvážiť všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, zobrať do úvahy dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočne nepriznať nárok na náhradu trov súdneho konania tej strane sporu, ktorá by inak na náhradu takýchto trov konania mala v zmysle príslušných zákonných ustanovení právny nárok. Toto procesné ustanovenie je výnimkou zo zásady zodpovednosti za výsledok a zásady zodpovednosti za zavinenie.

64.3. Zákon dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti, neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad podmienok umožňujúcich aplikovanie tohto ustanovenia ponecháva na súdnu prax, ktorá uvádza príkladom ako dôvody hodné osobitného zreteľa neprimeranú tvrdosť, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti sporu, zložitnosť doposiaľ neriešenej právnej problematiky, osobné, majetkové a sociálne pomery strany sporu. Ustanovenie § 257 CSP nie je predpis, ktorý by zakladal možnosť jeho voľnej aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť (uznesenie NS SR vo veci sp. zn. 2MCdo 17/2009, sp. zn. 5Cdo 67/2010, sp. zn. 3MCdo 46/2012). Dôvody hodné osobitného zreteľa teda buď spočívajú v dôvodoch na strane sporovej strany alebo v okolnostiach prejednávaného sporu. Aplikácia § 257 CSP prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú aj dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí odôvodnený. V rozhodnutí o nepriznaní trov konania z dôvodu použitia § 257 CSP musí byť jednoznačne konkretizované, v čom ide o výnimočný prípad a aké boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa z hľadiska použitia citovaného ustanovenia (R 82/2006, Rozsudok NS SR, sp. zn. 3 M Cdo 5/2006).

64.4. Súd zohľadnil to, že žalovaný v 3. rade musel v postavení núteného procesného spoločníka vystupovať v konaní preto hoci bola žalobkyňa v konaní úspešná, z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v jeho procesnom postavení núteného procesného spoločníka na strane žalovaných, žalobkyni voči nemu nárok na náhradu trov konania nepriznal .

65. V priebehu konania vznikli trovy na strane štátu lebo časť znalečného (vo výške 36,51 €) bola vyplatená zo štátnych prostriedkov preto podľa § 259 CSP súd štátu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalovaným v 1. a 2. rade. Voči žalovanému v 3. rade, z dôvodov uvedených v bode 63.3. rozsudku, súd štátu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Trebišov v 3 vyhotoveniach.

1. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 363 ods. 1 CSP).

2. Odvolanie možno odôvodniť len tým, že (§ 365 ods. 1 CSP)

a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 356 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.